

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้เป็นการวิจัย เรื่อง การปฏิบัติตามบทบาทของเจ้าอาวาสในการพัฒนาวัดจังหวัดอ่างทอง เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (Descriptive research) โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาการปฏิบัติตามบทบาทของเจ้าอาวาสในการพัฒนาวัดจังหวัดอ่างทองตามพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ.2505 แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2535 เพื่อค้นหาปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติตามบทบาทของเจ้าอาวาสในการพัฒนาวัดจังหวัดอ่างทอง ตามพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ.2505 แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ.2535 และเพื่อเสนอยุทธศาสตร์การพัฒนาการปฏิบัติตามบทบาทของเจ้าอาวาสในการพัฒนาวัดจังหวัดอ่างทอง โดยใช้ข้อมูลจากแบบสอบถามและการสัมภาษณ์ ซึ่งมีรายละเอียดการดำเนินการวิจัย ดังต่อไปนี้

1. ขั้นตอนดำเนินการวิจัย
2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย
3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล
6. วิธีดำเนินการสร้างยุทธศาสตร์
7. การนำเสนอผลงานวิจัย

1. ขั้นตอนดำเนินการวิจัย

ขั้นตอนในการดำเนินการวิจัย ผู้วิจัยศึกษาความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา กำหนดวัตถุประสงค์ของการวิจัย ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดำเนินการเก็บข้อมูลการวิจัย วิเคราะห์ข้อมูล และสรุปผลการวิจัย รายละเอียดดังตาราง 1

ขั้นตอนการวิจัย มีจำนวน 5 ขั้นตอน คือ 1) การกำหนดประเด็นคำถามในการวิจัย 2) ทำกรอบแนวคิดในการวิจัย 3) เก็บรวบรวมข้อมูล 4) วิเคราะห์ข้อมูล 5)สรุปผลการวิจัย แสดงแหล่งข้อมูล วิธีการ/เครื่องมือในการดำเนินการ และผลที่ต้องการได้รับ

ตาราง 1 ขั้นตอนในการดำเนินการวิจัย

ขั้นตอน/กิจกรรมย่อย	แหล่งข้อมูล	วิธีการ/เครื่องมือที่ใช้	ผลที่ต้องการ/ได้
1. กำหนดประเด็นคำถามในการวิจัย	- เอกสาร ตำรา รวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับประเด็นที่ต้องการศึกษาที่เกี่ยวข้อง	- ศึกษาเอกสาร/ตำรา	- ประเด็นปัญหา
1.1 ศึกษาความสำคัญของปัญหา			
1.2 กำหนดวัตถุประสงค์ของการวิจัย			- วัตถุประสงค์ของการวิจัย
1.3 กำหนดขอบเขตของการวิจัย			- ขอบเขตของการวิจัย
2. จัดทำกรอบแนวคิดในการวิจัย	- เอกสาร ตำรา	- ศึกษาและรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้อง จัดหมวดหมู่ สรุป	- กรอบแนวคิดในการวิจัย
3. ดำเนินการรวบรวมข้อมูล	- กลุ่มตัวอย่างที่ทำการศึกษา - เอกสารเกี่ยวข้อง	- แบบสอบถาม และการสัมภาษณ์	- ข้อมูลจากแบบสอบถามและการสัมภาษณ์
4. วิเคราะห์ข้อมูล	- แบบสอบถาม และการสัมภาษณ์	- ประมวลข้อมูลโดยผู้วิจัย	- ผลการวิเคราะห์ข้อมูล
5. สรุปผลการวิจัย	- ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	- นำข้อมูลที่ได้มาสรุปและอภิปรายผลการวิจัย	- รายงานผลการวิจัย

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย

ประชากร การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา ใช้แบบสอบถามและการสัมภาษณ์ ประชากรที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ พระสงฆ์ซึ่งมีตำแหน่งเป็นผู้ปกครองสงฆ์ระดับเจ้าอาวาส และประชาชน

กลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

1. เจ้าอาวาสในจังหวัดอ่างทอง จำนวน 140 รูป ใช้วิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของ ทาโร่ ยามาเน่ (Taro Yamane) (สุรพล กาญจนะจิตรรา. 2549 : 42)

เจ้าอาวาสวัดในจังหวัดอ่างทอง จำนวน 140 รูป ใช้วิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของ Taro Yamane

$$n = \frac{N}{1 + Ne^2}$$

เมื่อ n = ขนาดของตัวอย่างประชากร
 N = ขนาดของประชากร
 e = ความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับได้

$$\begin{aligned} \text{จากสูตร } n &= \frac{213}{1 + 213(0.05)^2} \\ &= 140 \end{aligned}$$

ใช้การคำนวณกลุ่มตัวอย่างแบบสัดส่วน ซึ่งจังหวัดอ่างทอง มี 7 อำเภอ แยกจำนวนเจ้าอาวาสได้ ดังนี้

1.1 อำเภอเมืองอ่างทอง	มี 40 รูป ได้ตัวอย่าง 26 รูป
1.2 อำเภอวิเศษชัยชาญ	มี 51 รูป ได้ตัวอย่าง 34 รูป
1.3 อำเภอโพธิ์ทอง	มี 44 รูป ได้ตัวอย่าง 29 รูป
1.4 อำเภอไชโย	มี 25 รูป ได้ตัวอย่าง 16 รูป
1.5 อำเภอป่าโมก	มี 22 รูป ได้ตัวอย่าง 14 รูป
1.6 อำเภอแสวงหา	มี 21 รูป ได้ตัวอย่าง 14 รูป

1.7 อำเภอสามโก้ มี 10 รูป ใต้ตัวอย่าง 7 รูป

2. เจ้าอาวาสในจังหวัดอ่างทอง จำนวน 2 รูป ตามประเภทของวัด คือ วัดราษฎร์ จำนวน 1 รูป วัดหลวง จำนวน 1 รูป เจ้าคณะผู้ปกครองสงฆ์ ระดับเจ้าคณะจังหวัด 2 รูป และประชาชนที่ปฏิบัติงานเกี่ยวกับพระพุทธศาสนา จำนวน 1 คน รวมเป็น 5 รูป/คน ใช้วิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive sampling)

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามที่ปรับจากแบบประเมินเกณฑ์มาตรฐานในการพัฒนาวัดของสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ และการสัมภาษณ์ที่กำหนดประเด็น ตามความคิดเห็นของเจ้าอาวาสเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคที่มีต่อการพัฒนาวัด ผู้วิจัยแจกแบบสอบถาม และทำการสัมภาษณ์ในประเด็นที่ต้องการทราบ เพื่อเก็บเป็นข้อมูลที่ละเอียดและนำมาประมวลผลในขั้นตอนต่อไป

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย แบ่งเป็น 2 ลักษณะ คือ

1. แบบสอบถาม มี 3 ตอน สำหรับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 140 รูป ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปและคุณลักษณะของเจ้าอาวาสที่ตอบแบบสอบถามประกอบด้วย อายุ พรรษา ระดับการศึกษา ตำแหน่ง จำนวนพระสงฆ์สามเณร จำนวน 6 ข้อ ลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list)

ตอนที่ 2 ระดับการปฏิบัติตามบทบาทของเจ้าอาวาสในการพัฒนาวัดจังหวัดอ่างทอง ตามกรอบงาน 6 ด้าน แบ่งเป็น 6 หมวด ดังนี้

หมวดที่ 1 ด้านการปกครอง	จำนวน 11	ข้อ
หมวดที่ 2 ด้านการศึกษา	จำนวน 16	ข้อ
หมวดที่ 3 ด้านการศึกษาสงเคราะห์	จำนวน 5	ข้อ
หมวดที่ 4 ด้านการเผยแผ่	จำนวน 10	ข้อ
หมวดที่ 5 ด้านสาธารณูปการ	จำนวน 9	ข้อ
หมวดที่ 6 ด้านสาธารณสงเคราะห์	จำนวน 10	ข้อ

ลักษณะข้อคำถามเป็นแบบประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับตามเกณฑ์ (พิชิต ฤทธิจักรุญ. 2543 : 292) ดังต่อไปนี้

ปฏิบัติในระดับมากที่สุด (ร้อยละ 80 - 100 คะแนน) ใ้หน้าหนักคะแนน 5

ปฏิบัติในระดับมาก (ร้อยละ 60 - 79 คะแนน)	ให้นำน้ำหนักคะแนน 4
ปฏิบัติในระดับปานกลาง (ร้อยละ 40 - 59 คะแนน)	ให้นำน้ำหนักคะแนน 3
ปฏิบัติในระดับน้อย (ร้อยละ 20 - 39 คะแนน)	ให้นำน้ำหนักคะแนน 2
ปฏิบัติในระดับน้อยที่สุด (ร้อยละ 0 - 19 คะแนน)	ให้นำน้ำหนักคะแนน 1

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการปฏิบัติตามบทบาทของเจ้าอาวาสในการพัฒนาวัด
จังหวัดอ่างทอง ลักษณะเป็นแบบสอบถามปลายเปิด

2. การสัมภาษณ์ เป็นการสัมภาษณ์ที่กำหนดประเด็นจากความคิดเห็นของเจ้าอาวาส
เกี่ยวกับปัญหาหรืออุปสรรคที่มีต่อการพัฒนาวัด

การสร้างและพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างเครื่องมือตามขั้นตอน ดังนี้

1. ศึกษาแนวความคิด หลักเกณฑ์ในแบบประเมินเกณฑ์มาตรฐานในการพัฒนาวัดของ
สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ และทฤษฎีเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อกำหนด
โครงสร้างเนื้อหา ภายใต้คำปรึกษาของอาจารย์ที่ปรึกษา

2. นำข้อมูลจากการศึกษาในข้อ 1 มาสร้างแบบสอบถาม และการสัมภาษณ์ที่กำหนด
ประเด็น และเสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสม

3. นำแบบสอบถามให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 รูป/คน ตรวจสอบความถูกต้องตามหลัก
วิชาการ ความสอดคล้องของข้อความตลอดจนภาษาที่ใช้ เป็นการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา

4. นำแบบสอบถาม และประเด็นการสัมภาษณ์ที่ผ่านการตรวจจากผู้ทรงคุณวุฒิ ปรึกษา
อาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อแก้ไขปรับปรุงอีกครั้งหนึ่ง

5. นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try-out) กับเจ้าอาวาสที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง ที่มี
ลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 รูป

6. หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามด้านความตรงเชิงโครงสร้าง และเนื้อหา
ทั้งฉบับ ตามวิธีของ (Cronbach) โดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - coefficient) (พวงรัตน์ ทวีรัตน์.
2540 : 125)

7. นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบแล้วมาปรับปรุงแก้ไขร่วมกับอาจารย์ที่ปรึกษา
ให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้นเพื่อใช้ในการเก็บข้อมูลจริง

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลดำเนินการ ดังนี้

1. ขั้นเตรียมการ

1.1 ผู้วิจัยขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูลไปถึงเจ้าอาวาสวัดที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในจังหวัดอ่างทอง

1.2 ผู้วิจัยทำหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถาม และขออนุญาตสัมภาษณ์ต่อเจ้าอาวาสวัดที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในจังหวัดอ่างทอง

1.3 นัดหมายวัน เวลา ในการสัมภาษณ์และส่งแนวคำถามการสัมภาษณ์ให้กลุ่มตัวอย่าง เพื่อศึกษาก่อนล่วงหน้า

1.4 ผู้วิจัยจัดเตรียมอุปกรณ์สำหรับการบันทึกข้อมูล ได้แก่ เครื่องบันทึกเสียง อุปกรณ์สำหรับจดบันทึก

2. ขั้นตอนการ

2.1 ประสานกับเลขานุการเจ้าคณะอำเภอ เพื่อขอความร่วมมือช่วยแจกแบบสอบถาม ให้เจ้าอาวาส อย่างไม่เจาะจง และกำหนดนัดวัน เวลา ในการรับแบบสอบถามคืน

2.2 ผู้วิจัยแนะนำตัวและสร้างบรรยากาศให้รู้สึกเป็นกันเองด้วยการทักทายสนทนา ด้วยอัธยาศัยอันดี

2.3 บอกวัตถุประสงค์ของการเก็บรวบรวมข้อมูลและขออนุญาตบันทึกข้อมูล และบันทึกเสียงพร้อมทั้งชี้แจงให้ทราบเหตุผลของการใช้เครื่องบันทึกเสียง

2.4 ใช้แนวคำถามสัมภาษณ์ และแบบบันทึกข้อมูลจากเอกสารเป็นแนวทางในการเก็บข้อมูล

2.5 ผู้วิจัยสังเกตการณ์ปฏิบัติงานของบุคลากรผู้ให้สัมภาษณ์และศึกษาข้อมูลจากเอกสาร

2.6 ผู้วิจัยบันทึกคำให้สัมภาษณ์ลงเอกสาร ส่งไปยังผู้ให้สัมภาษณ์เพื่อตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลที่กลุ่มตัวอย่างให้สัมภาษณ์ก่อนการวิเคราะห์ข้อมูล

3. ระยะเวลาในการดำเนินการวิจัย ดังนี้

3.1 ขั้นตอนการเก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถาม ระหว่างเดือน ธันวาคม 2551

3.2 ขั้นตอนการเก็บข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์ ระหว่างเดือน กุมภาพันธ์ – มีนาคม 2552

3.3 ขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูล ระหว่างเดือน มีนาคม – เมษายน 2552

5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล มีดังนี้

1. ค่าร้อยละ โดยใช้สูตร (บุญชม ศรีสะอาด. 2535 : 101)

$$P = \frac{fx100}{n}$$

เมื่อ	P	แทน	ค่าร้อยละ
	f	แทน	ความถี่ที่ต้องการแปลงให้เป็นร้อยละ
	n	แทน	จำนวนความถี่ทั้งหมด

2. ค่าเฉลี่ย (Mean) โดยใช้สูตร (ชูศรี วงศ์รัตน์. 2541 : 34-35)

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{n}$$

เมื่อกำหนดให้

\bar{X}	แทน	ค่าเฉลี่ย
$\sum X$	แทน	ผลรวมทั้งหมดของข้อมูล
n	แทน	จำนวนข้อมูลทั้งหมด

3. ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) โดยใช้สูตร (ชูศรี วงศ์รัตน์. 2541 : 64-

65)

$$S = \sqrt{\frac{n \sum x^2 - (\sum X)^2}{n(n-1)}}$$

เมื่อ	S	แทน	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
	$\sum x^2$	แทน	ผลรวมของคะแนนแต่ละตัวยกกำลังสอง
	$(\sum x)^2$	แทน	ผลรวมของคะแนนทั้งหมดยกกำลังสอง
	n	แทน	จำนวนข้อมูลทั้งหมดของกลุ่มตัวอย่าง

4. การวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามทั้งฉบับ ตามวิธีของ (Cronbach) โดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α – coefficient) (พวงรัตน์ ทวีรัตน์. 2540 : 125)

$$\alpha = \frac{n}{(n-1)} \frac{1 - \sum s_i^2}{s_t^2}$$

เมื่อ	α	=	ค่าความเชื่อมั่น
	n	=	จำนวนข้อ
	S_i^2	=	ความแปรปรวนของคะแนนคำถามแต่ละข้อ
	S_t^2	=	ความแปรปรวนของคะแนนของผู้ตอบทั้งหมด

จากการหาค่าความเชื่อมั่นจากแบบสอบถาม พบว่า ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.9317 อยู่ในเกณฑ์ที่เชื่อถือได้ จึงดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจริงต่อไป

5. วิเคราะห์เนื้อหาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการปฏิบัติตามบทบาทของเจ้าอาวาสในการพัฒนาวัดจังหวัดอ่างทอง ต่องานทั้ง 6 ด้าน และบรรยายออกมาในเชิงพรรณนา ของแบบสอบถาม ตอนที่ 3

6. วิเคราะห์เนื้อหาจากการสัมภาษณ์ที่กำหนดประเด็น ตามการตรวจสอบความถูกต้องของผู้ให้สัมภาษณ์ความคิดเห็นของเจ้าอาวาสเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการพัฒนาวัด โดยวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) และบรรยายออกมาในเชิงพรรณนา

6. วิธีดำเนินการสร้างยุทธศาสตร์

วิธีการสร้างยุทธศาสตร์ในงานวิจัยมีขั้นตอนในการดำเนินการ ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาแนวคิดในการจัดทำยุทธศาสตร์

ขั้นตอนที่ 2 การวิเคราะห์ข้อมูล และผลการศึกษาจากงานวิจัย

ขั้นตอนที่ 3 ดำเนินการจัดทำยุทธศาสตร์

7. การนำเสนอผลการวิจัย

จัดทำเป็นรายงานการวิจัยฉบับสมบูรณ์ประกอบด้วย

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป และคุณลักษณะของเจ้าอาวาส

ส่วนที่ 2 ระดับการปฏิบัติงานของเจ้าอาวาสตามกรอบงาน 6 ด้าน

ส่วนที่ 3 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการปฏิบัติตามบทบาทของเจ้าอาวาสในการพัฒนาวัด
จังหวัดอ่างทอง

ส่วนที่ 4 ข้อเสนอแนะทางการพัฒนาการปฏิบัติตามบทบาทของเจ้าอาวาสในการพัฒนา
วัดตามยุทธศาสตร์ที่กำหนดจากผลการวิจัย